

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 105/2015
15.09.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, као председника већа, судије Гордане Ајншпилер-Поповић и судије Браниславе Апостоловић, као чланова већа, у правној ствари тужиоца П.о.-акционарско друштво за и. и о. е. с. Б., ул. ..., чији је пуномоћник М.С., адвокат из Б., ул. ..., против туженог Привредно друштво за д. е. е. Е. Б. д.о.о. Б., ул. ... бр. ..., у поступку по ревизији тужиоца против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1542/13 од 21.11.2014.године, на седници већа одржаној дана 15.09.2015.године, доноси

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца П. о.-акционарско друштво за и. и о. е. с. Б. изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1542/13 од 21.11.2014.године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду констатовано је да је тужба повучена у делу којим је тужилац тражио да се тужени обавезе да тужиоцу плати износ од 8.944.401,54 динара са каматом по закону о висини стопе затезне камате од 23.02.2012.године до исплате. У ставу II изреке, обавезан је тужени да тужиоцу плати износ од 11.901.035,09 динара и камату по стопи прописаној Законом о висини стопе затезне камате на износ од 9.847.948,41 динар од 23.02.2012.године до исплате. У ставу III изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да тужиоцу плати износ од 26.466.021,64 динара са каматом по стопи прописаној Законом о висини стопе затезне камате од 23.02.2012.године до исплате, као и камату по стопи прописаној Законом о висини стопе затезне камате на износ од 2.053.086,68 динара од 23.02.2012.године до исплате, а тужени је последњим ставом изреке обавезан да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 229.807,44 динара.

Привредни апелациони суд је у поступку по жалби тужиоца одбио жалбу тужиоца као неосновану и потврдио пресуду Привредног суда у Београду II бр. 1178/12 од 18.12.2012.године у ставу III и IV изреке.

Незадовољан наведеном правноснажном одлуком тужилац је поднео ревизију којом исту побија због погрешне примене материјалног права и одлуке о трошковима спора.

Врховни касациони суд је испитао ревизијом побијану другостепену пресуду на начин прописан чланом 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 од 28.09.2011.године и „Службени гласник РС“ бр. 55/14) и одлучио да ревизија није основана из следећих разлога.

Ревизијом побијана пресуда није захваћена битним повредама из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на које се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. На друге битне повреде одредаба парничног поступка ревизијом се не указује.

Предмет тужбеног захтева је обавезивање туженог на плаћање износа који је неосновано наплаћен од тужиоца наплатом по уговору о испоруци електричне енергије, те стога представља према наводима тужбе стечено без основа.

У току поступка је утврђено да је међу странкама неспорно да су биле у уговорном односу по основу уговора о испоруци-купопродаји електричне енергије који је закључен између тужиоца као купца и туженог као продавца, да је приликом контроле мерног места у улици... број ...чије је потрошач тужилац, утврђено да су на инсталацији струјни, мерни трансформатори преносног односа 300/5 А/А, а не 600/5 А/А, како је евидентирано у документацији туженог, те да је тужени обрачунавао тужиоцу накнаду за утрошену електричну енергију као да су на инсталацији струјни мерни трансформатори преносног односа 600/5 А/А. Како је уговор о испоруци електричне енергије са наведеним снагом трансформатора 600/5 А/А закључен још 1980.године, то није могло бити утврђено када је извршена промена бројних мерних трансформатора на наведеном мерном месту ЕД број 94063580 у улици ... број..., као ни ко је евентуално извршио наведену промену. Како је обрачун утрошене електричне енергије тужиоцу вршен на наведеном мерном месту према инсталацији струјних мерних трансформатора преносног односа 600/5 А/А, уместо реално затечених трансформатора преносног односа 300/5 А/А, то је тужиоцу вршен обрачун у већем износу од онога које би представљало правилни обрачун према затеченим мерним трансформаторима. Више наплаћени износ управо по наведеном основу, а за период од 10 година пре извршене контроле и констатације инсталираних мерних трансформатора преносног односа 300/5 А/А, тужилац овом тужбом потражује, по основу враћања стеченог без основа, уз тражену камату.

Првостепени суд је полазећи од одредби члана 210. Закона о облигационим односима који регулишу институт неоснованог обогаћења сматрао да се у конкретном случају не може радити о стицању без основа, јер је неспорно да су парничне странке све време биле у међусобном пословном односу по основу уговора о испоруци електричне енергије, па стога прелаз имовине тужиоца у имовину туженог није дошао без основа, нити на основу правног основа који је касније отпао. Уговор о испоруци електричне енергије и даље је на снази, с тим што је контролом инсталација струјних мерних трансформатора потрошена електрична енергија обрачунавана у складу са утврђеном јачином трансформатора. Стога првостепени суд закључује да нема места примени

одредбе члана 210. Закона о облигационим односима којима се регулише институт неоснованог обогаћења. Првостепени суд међутим, имајући у виду да није везан наведеним правним основом тужбеног захтева који тужилац истиче у тужби, утврђује да је тужиоцу као купцу приликом обрачуна и накнаде примењивана погрешна обрачунска константа уређена Уредбом о испоруци електричне енергије, па при доношењу одлуке о основаности тужбеног захтева примењује одредбе Уредбе о испоруци електричне енергије. Налазећи да се применом одредаба наведене Уредбе, откривене грешке при обрачуну потрошње и наплати електричне енергије могу отклонити у року од 3 године, првостепени суд пресуђује признајући тужбени захтев тужиоцу у износу који одговара више наплаћеном износу по основу уговора о испоруци електричне енергије за последње три године пре дана извршене контроле. За више тражени износ, односно износ тражен по основу више наплаћеног по основу уговора за период до 10 година пре извршене контроле, првостепени суд налази да тужбени захтев није основан, с обзиром да се корекције наплате могу вршити само за период рока застарелости потраживања, а на које примењује одредбе члана 374. став 1. Закона о облигационим односима. Из наведених разлога и одбија тужбени захтев за износ преко досуђеног на име више наплаћеног за последње три године.

Обрачунска тачност висине дуговања међу странкама није спорна. Ни у погледу више плаћеног износа, ни у погледу дела захтева који представља обрачунату затезну камату.

Другостепени суд је потврдио правно становиште првостепеног суда да се у конкретном случају не ради о неоснованом обогаћењу с обзиром да постоји правни основ по коме је вршено плаћање за утрошену електричну енергију, а то је уговор о испоруци електричне енергије закључен између тужиоца као купца и туженог као продавца, који је још увек на снази и представља основ и за даљу испоруку и плаћање, што значи да до прелаза имовине тужиоца у имовину туженог, није дошло без правног основа, нити на основу правног основа који је касније отпао. Како је међутим тужени тужиоцу достављао обрачун накнаде за испоручену електричну енергију по погрешним параметрима за обрачун, тако што је у обрачуну електричне енергије уместо константе 60 примењивао константу 120, јер је дошло до промене мерних трансформатора у односу на време закључења спорног уговора према коме су инсталирани мерни трансформатори преносног односа били 600/5 А/А, а која одговара константи 120. Уместо при контроли затечене инсталације струјних мерних трансформатора преносног односа 300/5 А/А, која одговара константи 60 то су нижестепени судови утврдили да је при обрачуну и наплати утрошене електричне енергије, с обзиром да тужени није доказао да је тужилац неовлашћено променио мерне струјне трансформаторе, нити је сам тужени као енергетски субјект који је дужан да обезбеди несметано функционисање и одржавање мерних уређаја вршио контролу по правилима једном годишње у којој контроли би открио наведене пропусте, па је управо стога тужени и дужан да тужиоцу исплати – врати износ који је у складу са условима из Уредбе о условима испоруке електричне енергије више наплатио од тужиоца. Квалификујући наведено као штету проузроковану погрешним обрачуном туженог, другостепени суд уз примену рока застарелости из члана 376. Закона о облигационим односима, према коме накнада проузроковане штете застарева за три године од када је оштећени дознао за штету и лице које је учинило, потврђује одлуку првостепеног суда којим је досуђен

износ више наплаћеног за период од три године пре извршене контроле у којој је утврђена погрешна константа док за више тражено, до периода од 10 година од наведене контроле, потврђује одлуку првостепеног суда којим се тужбени захтев одбија, као и за тражене затезне камате на обрачунате затезне камате.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, овај суд прихвата да се у конкретној ситуацији потраживање тужиоца не може правно квалификовати као потраживање враћања стеченог без основа, јер основ по коме је вршена наплата по константи 120, све време постоји између странака, с тим што је само у периоду од контроле којом је утврђено да су инсталирани мерни трансформатори мање јачине, дошло до промене у погледу обрачуна накнада по том основу. Како суд међутим није везан правном основом који странке наведу, то правилно нижестепени судови, иако сматрају да није правилна правна квалификација тужиоца, односно да се не ради о стеченом без основа, испитују основаност тужиоцевог захтева правилно квалификујући да се суштински ради о погрешном обрачуну накнаде а којим је проузрокована штета тужиоцу у висини више наплаћеног износа. Судови правилно право тужиоца заснивају на одредбама Уредбе о условима испоруке електричне енергије којима је и регулисано питање исправке погрешног обрачуна висине утврђеног дуговања по основу испоручене електричне енергије. Уредбом о условима испоруке електричне енергије која је донета на основу Закона о енергетици, прописани су ближи услови испоруке електричне енергије као и мере које се предузимају у случају да је угрожена сигурност испоруке електричне енергије купцима, услед поремећаја у функционисању електроенергетског система или поремећаја на тржишту електричне енергије на територији Републике Србије. Одредбама члана 54. наведене Уредбе регулисан је начин и период за који се врши накнадни обрачун, ако је обрачунска константа уређаја била погрешно утврђена, па је предвиђено да ће се накнадни обрачун по исправној константи вршити од дана када је обрачун погрешно вршен. Обрачун се врши по ценама које важе на дан откривања грешке, а најдуже за период застарелости. Како сходно изнетом није било могуће поуздано утврдити када је дошло до промене инсталираних мерних уређаја то су правилно нижестепени судови сматрали да је тужени дужан да тужиоцу врати више наплаћени – погрешно обрачунати износ накнаде, за период од 3 године, јер је то период застарелости наплате потраживања по наведеном основу у привреди.

За период дужи од 3 године пре утврђене грешке у обрачуну тужилац нема права да тражи исправку, односно накнадни обрачун, па стога правилно налазе нижестепени судови да његов захтев у том смислу није основан, те га одбијају.

Ревизијски наводи у погледу оцене застарелости нису од утицаја на другачије одлучивање, јер су нижестепени судови правилно применили материјално право при утврђивању за који период према члану 54. Уредбе о испоруци електричне енергије, уговорне стране имају право на корекцију извршене наплате.

Нису основани ни ревизијски наводи према којима се у конкретној ситуацији ради о неоснованом обогаћењу, из разлога које су навели и нижестепени судови, односно зато што од тренутка закључења 1980.године све до данас међу странкама постоји уговор који је био основ наплате цене утршене

електричне енергије, а који је у спорном периоду управо предвиђао наплату по параметрима инсталираних трансформатора од 600/5 А/А.

Из наведених разлога, а на основу члана 414. Закона о парничном поступку одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија,
Бранко Станић,с.р.**